

DE FINSK-RYSKA FÖRHANDLINGARNA I MOSKVA

OCH DERAS FÖRSPEL

Från finländskt håll lämnas här nedan en framställning om de rysk-finska paktförhandlingarnas öppnande.

DET har redan en tid i initierade kretsar varit bekant att ordföranden i den allierade kontrollkommissionen i Finland, generalöverste Shdanov, 1944 och 1945 med både dåvarande presidenten Mannerheim och dåvarande statsministern Paasikivi tog upp frågan om ingående av en vänskaps- och biståndspakt mellan Sovjetunionen och Finland. Det torde då närmast varit fråga om en pakt av den typ, som under kriget slöts mellan Sovjet och vissa av dess allierade, t. ex. med Tjeckoslovakien den 12 december 1943. Man vet ingenting närmare därom, varför dessa initiativ fått förfalla. Under den finska regeringsdelegationens besök i Moskva i april 1946 torde saken icke i någon form varit på tal. Däremot aktualiserades saken, åtminstone i tidningspressen, efter statsminister Pekkalas och några andra finländska ministrars visit i Moskva i november 1947 med anledning av revolutionens 30-årsjubileum. Vad som då verkligen hände har aldrig blivit fullt klarlagt. Ostridigt torde dock vara att en antydning gjorts från ryskt håll, som visat att intresse förefanns på det hållet, men att de finländska representanterna icke givit sig in på någon som helst diskussion i saken. Det torde också finnas indicier på att man från ryskt håll under det senaste halvåret gärna sett att ett initiativ i saken kommit från Finland.

Märkligt var det intervjuuttalande president Paasikivi gjorde i februari 1947, vari han förklarade att ifall över Finlands territorium ett angrepp skulle riktas mot Sovjetunionen, Finlands försvarsmakt komme att med alla krafter avvärja detsamma, samt vid behov anhålla om hjälp från Sovjetunionen.

gränsade förpliktelser, som av den starkare kan tolkas huru han blott önskar, vore att även fördragsenligt utan reservation utlämna Finland till Sovjetunionens godtycke. Det kan nämnas, att avtalet med Tjeckoslovakien, vilket tidigare på Sovjethåll nämndes som modell för ett finländskt-ryskt avtal, har »casus foederis» mycket klarare avgränsat.

Vad man i Finland hoppas på är att Moskva skall godtaga mera på realiteten byggda och lokalt begränsade villkor. Någon nytta av de finländska, genom freden starkt nedskurna militära styrkorna kan Sovjetunionen erhålla endast vid ett anfall över Finlands territorium mot Sovjet. Som ett kuriosum kan nämnas, att alliansavtalet mellan Kuusinens regering i Terijoki och Sovjetunionen av den 2 december 1939 innehöll en bestämmelse om samarbete just för detta speciella fall. Kunna de militära förpliktelserna begränsas att omfatta ett dylikt sovjet-finländskt samarbete, torde allvarliga invändningar icke vara att vänta från ansvarsmedvetet finländskt håll. Som väsentligt måste också betraktas att i fredstid nödvändiga tekniska förberedelser för en dylik samverkan på Finlands territorium omhänderhaves av finländska myndigheter.

Man har befarat att den öppna diskussionen i Finland och vissa kretsars motstånd mot det ryska förslaget skulle skapa en reaktion i Moskva, som kunde taga sig uttryck t. ex. i ett diktat i stället för förhandlingar. Accepterandet av Paasikivis långt ifrån helt reservationslösa svar på Stalins inbjudan samt godkännande av den från finländskt håll föreslagna tidpunkten, nästan en månad efter inbjudans mottagande, kan tydas som ett tecken på att man i Moskva är villig att verkligen förhandla.

25.3. 48.

P. S.

Sedan detta skrivits har överenskommelse om en pakt träffats i Moskva. Den blev, såsom Helsingin Sanomat skrivit, ingen blåkopia av Sovjets fördrag med de östeuropeiska folkdemokraterna. Dess militära klausuler begränsa sig till ett anfall över Finland mot Sovjetunionen. Men Finlands förslag att militär hjälp skulle ges först på Finlands begäran godtogs ej utan utbyttes mot en evasivare regel om förhandsöverläggningar.